

Zestaw zadań do wymagań egzaminacyjnych

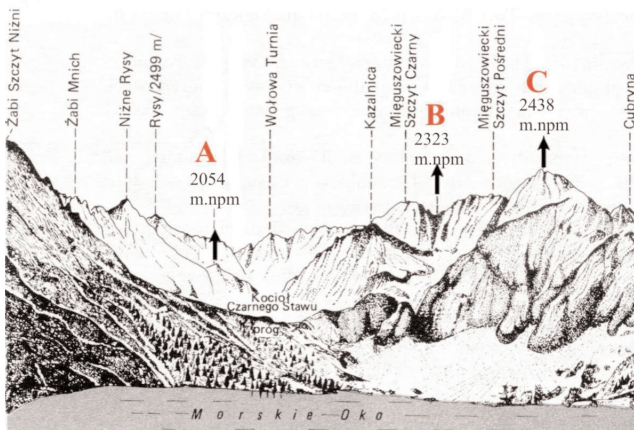
Poziom podstawowy

Zadanie 1. (4 pkt)

Korzystając z mapy „Tatry Wysokie” (patrz strona 16.), podaj nazwy obiektów, które opisano w tabeli.

Opis obiektu	Nazwa obiektu
Dolina górskiego potoku otoczona bardzo wysokimi, strzelistymi szczytami. Turystom wędrowkę wzdłuż doliny ułatwia lokalny trakt.	
Wąska i długa na około 7 km dolina z górką potokiem w dnie. Turystów, którzy dotrą do jej górnej części wita najwyżej położone w Polsce schronisko górskie.	
Schronisko położone w dolinie Białki, na polance Stara Roztoka, przy leśnej drodze. Może stanowić bazę wypadową w Dolinę Pięciu Stawów Polskich oraz nad Morskie Oko.	
Naturalne obniżenie w paśmie szczytów Tatr Wysokich na granicy państwowej, do którego można dotrzeć idąc ze schroniska Morskie Oko najpierw żółtym, a następnie czerwonym szlakiem. Z obniżenia rozciąga się widok na Ciemnosmreczyński Staw.	

Zadanie 2. (3 pkt)

Korzystając z mapy „Tatry Wysokie”, podaj nazwy brakujących elementów panoramy oznaczonych literami A, B i C.

Zadanie 3. (4 pkt)

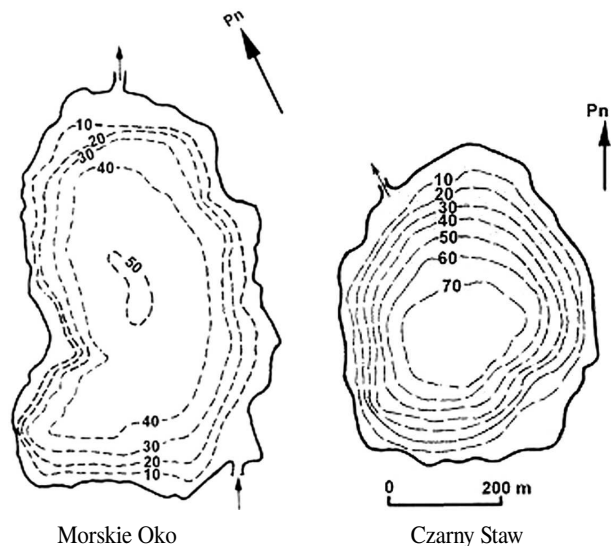
Dolina Roztoki, od Wodogrzmotów Mickiewicza do Doliny Pięciu Stawów Polskich, należy do najczęściej uczęszczanych szlaków w Tatrach Wysokich.

a) Na podstawie mapy „Tatry Wysokie” opisz walory Doliny Roztoki. W opisie uwzględnij następujące elementy: rzeźbę i jej formy, szatę roślinną, wody powierzchniowe.

b) Oceń stopień trudności (łatwa, trudna) trasy wycieczki od Wodogrzmotów Mickiewicza do schroniska w Dolinie Pięciu Stawów. Podaj jeden argument uzasadniający ocenę.

Zadanie 4. (4 pkt)

Poniżej przedstawiono plany batymetryczne dwóch jezior tatrzańskich.

Na podstawie planów batymetrycznych oraz mapy „Tatry Wysokie” porównaj Morskie Oko z Czarnym Stawem. Uwzględnij cztery cechy różniące te jeziora.

Zadanie 5. (2 pkt)

Wykorzystaj mapę „Tatry Wysokie” i załączone do niej fotografie do wykonania poleceń a i b.

a) Fotograf, wykonując zdjęcie Mnicha, był zwrócony twarzą w kierunku:

- A. NW
- B. S
- C. SE
- D. SW

Podkreśl poprawną odpowiedź.

b) Odczytaj wysokość nad poziomem morza, na której znajduje się Czarnostawiańska Siklawa, wodospad przedstawiony na fotografii.

.....
.....

Zadanie 6. (4 pkt)

Oblicz wartość temperatury powietrza na szczycie Rysów, gdy na wysokości n.p.m., na której położone jest schronisko Morskie Oko, wynosi ona $+10^{\circ}\text{C}$. Przyjmij gradient temperatury równy $0,6^{\circ}\text{C}/100\text{ m}$. Zapisz wykonywane obliczenia.

.....
.....

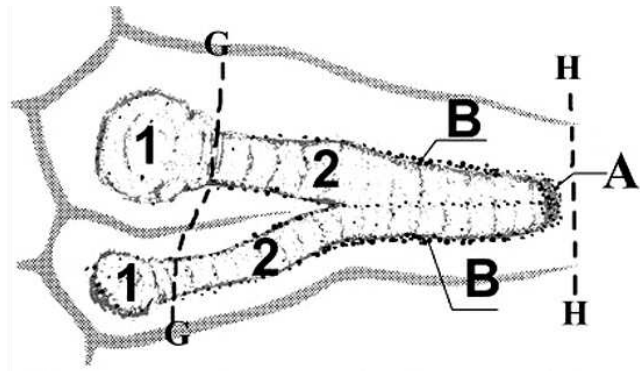
Zadanie 7. (4 pkt)

Korzystając z mapy „Tatry Wysokie”, oznacz zdania prawdziwe literą P, a literą F – zdania fałszywe.

1. Wielki Staw jest najwyżej położonym jeziorem w polskiej części Tatr.....
2. Hale Tatr Wysokich – Hala Roztoki i Hala Morskiego Oka – porośnięte są wysokogórskimi łąkami
3. Morskie Oko położone jest w Dolinie Pięciu Stawów Polskich
4. Rysy są najbardziej na południe wysuniętym szczytem Tatr Wysokich.....

Zadanie 8. (5 pkt)

W epoce plejstocenu w Tatrach rozwinęły się lodowce górskie. Na planie przedstawiono zasięg lodowca górskiego we wschodniej części Tatr Wysokich.

Źródło: „Tatry Polski. Przewodnik geologiczny dla turystów”, Wydawnictwa Geologiczne, 1990

Na podstawie planu lodowca wykonaj następujące polecenia:

a) Podaj nazwy elementów lodowca górskiego, oznaczonych na rysunku cyframi 1 i 2.

1..... 2.....

b) Wymień formy utworzone przez lodowiec górski, oznaczone na rysunku literami A i B.

A..... B.....

c) Podaj, która z linii, G czy H, wskazuje na rysunku przebieg granicy wiecznych śniegów w okresie zlodowacenia.

Odpowiedź:.....

Zadanie 9. (3 pkt)

Podaj cechy klimatu i ukształtowania powierzchni sprzyjające powstawaniu lodowców w górach.

Zadanie 10. (5 pkt)

Jedną z cech klimatu górskiego jest występowanie obfitych opadów śniegu. W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące grubości pokrywy śnieżnej w wybranych stacjach meteorologicznych położonych w Tatrach.

Stacja meteorologiczna	Wysokość w m n.p.m.	Piętro klimatyczne	Średnia grubość pokrywy śnieżnej w cm
Hała Ornak	1109	Umiarkowanie chłodne	77
Hała Gąsienicowa	1520	Chłodne	112
Dolina Pięciu Stawów Polskich	1670	Bardzo chłodne	203
Kasprowy Wierch	1957	Bardzo chłodne	151

Źródło: Fala M. „Śnieg na górskich szlakach”, „Geografia w szkole” 2004, nr 2

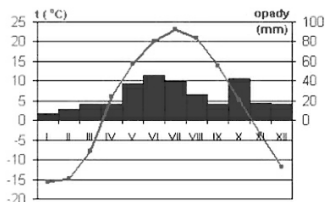
- a) Wyjaśnij przyczyny różnic w grubości pokrywy śnieżnej między:
- Hałą Ornak a Doliną Pięciu Stawów Polskich,
 - Doliną Pięciu Stawów Polskich a Kasprowym Wierchem.

- b) Podaj trzy inne cechy klimatu górskiego w Tatrach.

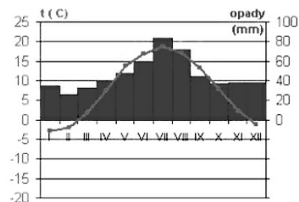
Zadanie 11. (5 pkt)

Klimatogramy przedstawiają dane klimatyczne z dwóch miejsc położonych w Europie.

Klimatogram dla miejsca A

Klimatogram dla miejsca B

- a) Wybierz klimatogram charakterystyczny dla klimatu Polski. Podaj nazwę strefy klimatycznej i typu klimatu, który występuje w naszym kraju.

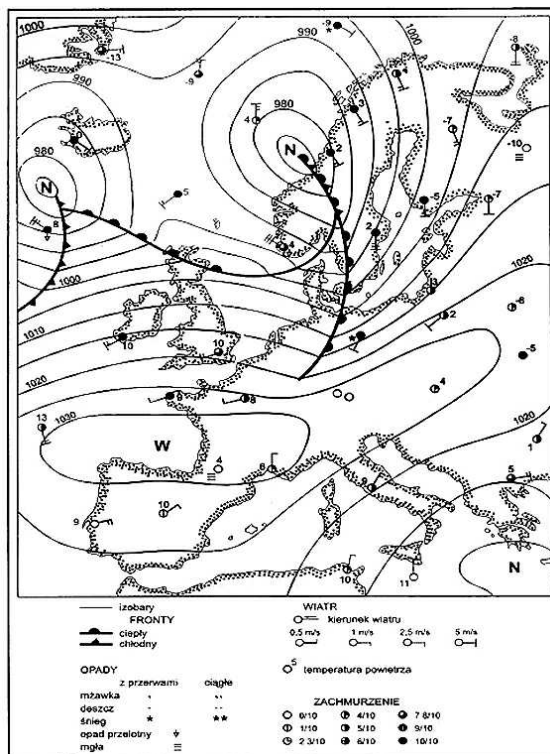
Klimatogram.....

Nazwa strefy klimatycznej i typu klimatu

- b) Wskaż trzy zasadnicze różnice między klimatami miejsc A i B przedstawionymi na klimatogramach.

Zadanie 12. (4 pkt)

Poniżej przedstawiono uproszczoną mapę pogody dla obszaru Europy.

W komunikacji radiowym podano, że najładniejsza pogoda w Europie wystąpi na Płw. Iberyjskim, a najmniej korzystne warunki pogodowe odczuwają mieszkańcy Skandynawii.

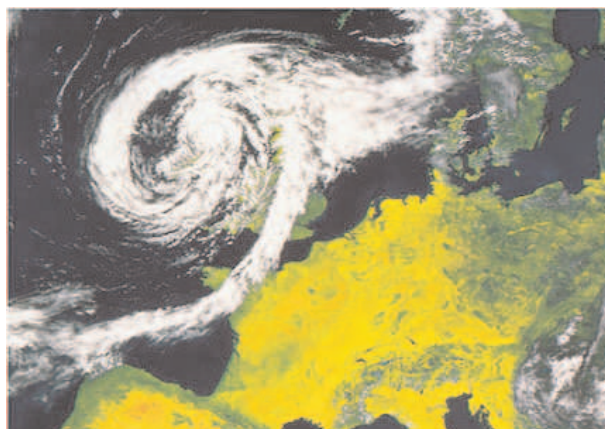
- a) Na podstawie mapy synoptycznej uzasadnij trzema argumentami prawdziwość tej informacji.

- b) Wyłącznie na podstawie powyższej mapy podaj meteorologiczną przyczynę różnic między pogodą, jaka występuje na Półwyspie Iberyjskim i na Półwyspie Skandynawskim.

Zadanie 13. (4 pkt)

Na fotografii przedstawiono układ chmur nad Europą Zachodnią.

- a) Na podstawie fotografii podaj nazwę układu barycznego, którego centrum znajduje się nad Irlandią.

b) Wykreśl jedno z podanych w nawiasach określeń, aby poniższe stwierdzenia były prawdziwe.

Latem obecność przedstawionego na fotografii układu barycznego przyczynia się do charakterystycznej pogody. Następuje wówczas:

1. (wzrost, spadek) temperatury powietrza,
2. (wzrost, spadek) ciśnienia atmosferycznego,
3. (wzrost, spadek) wilgotności powietrza,
4. (wzrost, spadek) prędkości i częstotliwości występowania wiatru.

Zadanie 14. (4 pkt)

a) Przyporządkuj podanym w tabeli klimatom dominujący rodzaj wietrzeżenia, wybierając z następujących: chemiczne, fizyczne.

Klimat	Dominujący rodzaj wietrzeżenia
równikowy wybitnie wilgotny	
zwrotnikowy suchy	
umiarkowany ciepły	latem: zimą:
okolobiegunowy	

b) Podaj, w którym z klimatów wysoka intensywność wietrzeżenia wynika z dużych dobowych wahań temperatury powietrza.

Zadanie 15. (4 pkt)

Podaj po jednej przyczynie przyrodniczej i antropogenicznej dla każdego z wymienionych w tabeli zjawisk:

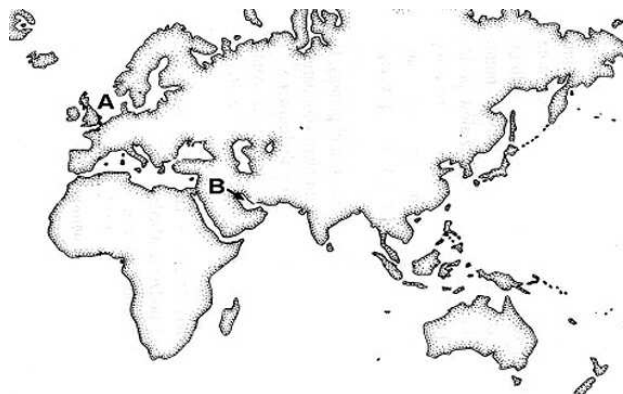
Zjawisko	Przyczyna	
	przyrodnicza	antropogeniczna
powódź		
pustynnienie		
osuwisko		

Zadanie 16. (4 pkt)

Na rysunku oznaczono literami A i B dwa akweny, z dna których jest wydobywana ropa naftowa.

a) Podaj nazwy akwenów A i B.

A..... B.....

b) Podaj nazwy dwóch krajów, które przodują w eksploatacji ropy naftowej z dna morza oznaczonego na mapie literą A.

Kraje:.....

Zadanie 17. (4 pkt)

Eksploatacja ropy naftowej jest jednym z wielu przykładów gospodarczego wykorzystania zasobów oceanów. Wymień cztery inne przykłady wykorzystania zasobów oceanów przez człowieka.

Zadanie 18. (3 pkt)

Województwo	Ludność w tys.	Przyrost naturalny	Saldo migracji	Przyrost rzeczywisty	Bezrobocie w %
		na 1000 os.		na 1000 os.	
mazowieckie	5 124,0	-0,9	+2,4	1,5	13,8
małopolskie	3 232,4	1,4	+1,2	2,6	13,8
łódzkie	2 612,9	-3,2	-0,6	-3,8	18,4
pomorskie	2 179,9	2,0	+0,3	2,3	21,3
śląskie	4 742,9	-1,1	-2,1	-3,2	16,5
POLSKA	3 8230,1	-0,1	-0,5	-0,6	18,1

a) Podaj dwie przyczyny, które zadecydowały o przyroście rzeczywistym ludności w województwie mazowieckim.

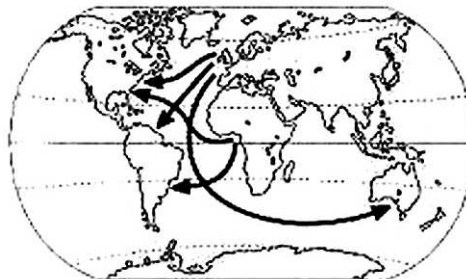
b) Wyjaśnij, czy takie same przyczyny wpłynęły na przyrost rzeczywisty ludności w województwach małopolskim i pomorskim.

Zadanie 19. (2 pkt)

W województwie łódzkim i śląskim ubywa ludności (tabela zadanie 18). Przedstaw dwa przykłady działań, które mogą podejmować lokalne władze, aby ograniczyć wyludnianie się danego obszaru.

Zadanie 20. (3 pkt)

Mapy przedstawiają główne kierunki migracji ludności na świecie w okresach ich nasilenia.

Migracje ludności na świecie w okresie od XVI do XVIII wieku

Opracowano na podstawie: T. Michalski, E. Solohubiak-Borchert, „Geografia”, 2002

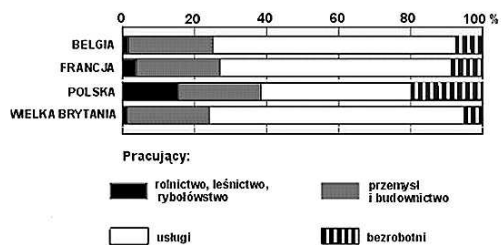
Migracje ludności na świecie w XX wieku

a) Podaj trzy zmiany, jakie zaszły w migracjach na świecie w podanych okresach czasu.

b) Podaj różnicę w rodzaju migracji ludności z Europy oraz z Afryki w okresie od XVI do XVIII wieku.

Zadanie 21. (3 pkt)

LUDNOŚĆ AKTYWNA ZAWODOWO W WYBRANYCH KRAJACH W 2002 R.

Na podstawie wykresu podaj trzy zmiany, jakie powinny nastąpić w strukturze zawodowej ludności Polski, aby osiągnęła cechy typowe dla krajów wysokorozwiniętych.

Zadanie 22. (1 pkt)

Większość wielkich metropolii świata charakteryzuje się występowaniem centrum, które zajmuje stosunkowo niewielką powierzchnię i jest zabudowane wysokimi, kilkusetmetrowymi „drapaczami chmur”. Podkreśl nazwę kontynentu, na którym zapoczątkowano w miastach ten sposób zabudowy.

- A. Ameryka Północna.
- B. Ameryka Południowa.
- C. Azja.
- D. Europa.

Zadanie 23. (4 pkt)

Według szacunków zapotrzebowanie na energię w Polsce do 2025 roku może wzrosnąć nawet o 90%. Podaj dwie propozycje rozwiązania problemu, jakim staje się zaspokojenie znacznych potrzeb energetycznych mieszkańców i gospodarki Polski. Każdą propozycję uzasadnij, podając po jednym argumentem.

Zadanie 24. (2 pkt)

Na mapie konturowej zaznaczono literami A-G rejony występowania i wydobycia wybranych surowców mineralnych w Polsce.

Zapisz litery, którymi oznaczono trzy rejony wydobycia węgla brunatnego.

Zadanie 25. (4 pkt)

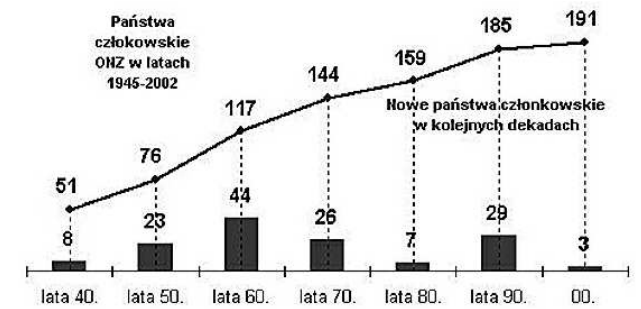
Eksploracja złóż węgla brunatnego oraz jego spalanie w pobliskich elektrowniach powoduje zmiany zarówno w środowisku przyrodniczym, jak i w życiu ludności zamieszkującej rejon wydobycia tego surowca. Podaj po dwa przykłady takich zmian.

Środowisko przyrodnicze:

Życie mieszkańców:

Zadanie 26. (4 pkt)

Na wykresie przedstawiono zmiany liczby państw członkowskich ONZ w latach 1945-2002.

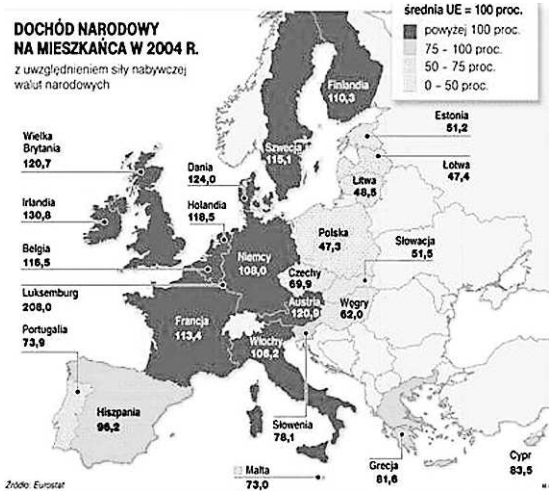

Źródło: National Geographic, nr 5 (44), maj 2003.

Na podstawie wykresu oraz własnej wiedzy uzupełnij odpowiednio poniższą tabelę.

Lata największego wzrostu liczby członków ONZ	Główne przyczyny
I.	1. Upadek kolonializmu. 2. Dążenia niepodległościowe państw afrykańskich.
II.	1. 2.

Zadanie 27. (5 pkt)

Źródło: Na podstawie: „Rzeczpospolita”, 11.08.2004 r.

a) Który z krajów, przyjętych do Unii Europejskiej w 2004 roku, posiada najwyższy, a który najniższy dochód narodowy na mieszkańca?

b) Podaj trzy sposoby wyrównywania w UE różnic w dochodach narodowych państw członkowskich.

Zadanie 28. (1 pkt)

Podaj, w którym z podpunktów (A, B, C, D) zapisano nazwy parków narodowych położonych najbardziej na północ i południe Polski.

- A. Słowiński Park Narodowy i Bieszczadzki Park Narodowy
- B. Słowiński Park Narodowy i Tatrzański Park Narodowy
- C. Woliński Park Narodowy i Bieszczadzki Park Narodowy
- D. Woliński Park Narodowy i Tatrzański Park Narodowy

Odpowiedź:.....

Zadanie 29. (4 pkt)

W dziejach turystyki światowej ostatnia dekada XX wieku zapisała się jako epoka turystyki ekologicznej. Turystyka ekologiczna jest jednym z rodzajów turystyki alternatywnej, której uczestnicy są zainteresowani przede wszystkim poznaniem unikatowych zasobów środowiska oraz zwyczajów ludności tubylczej. Krajami szczególnie często wymienianymi jako modelowe dla turystyki ekologicznej są: Kostaryka, Belize, Nepal,

Tajlandia, Kenia Ekwador. W połowie lat 90. istniało w Ekwadorze ponad 30 wspólnot indiańskich realizujących ten rodzaj turystyki. Wspólnoty zapewniają zakwaterowanie, wyżywienie w dużym stopniu z lokalnych produktów. Turyści są zapraszani do uczestniczenia w codziennych zajęciach mieszkańców wspólnoty, np. łowienia ryb, zbierania płodów rolnych lub dziko rosnących roślin użytkowych, podejmowania wytwórczości rękodzielniczej, poznają elementy kultury jak taniec i muzyka. Rocznie daną wspólnotę odwiedza nie więcej niż kilkaset osób.

Źródło: Na podstawie: T. Whelan., „Nature tourism” Washington D.C. 1991

Na podstawie załączonego tekstu przedstaw dwie korzyści i dwa przykłady zagrożeń dla społeczności lokalnych lub środowiska przyrodniczego w wyniku rozwoju turystyki ekologicznej.

Korzyści:

.....

Zagrożenia:

.....